

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4482/2021
07.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Андреја Чивтелић, адвокат из ..., против туженог „Желевоз 026“ ДОО Смедерево, чији је пуномоћник Игор Исаиловић, адвокат из ..., ради повреде ауторског права и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 46/21 од 17.03.2021. године, у седници одржаној 07.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 46/21 од 17.03.2021. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 257/19 од 10.12.2020. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужени повредио ауторска права тужиоца тако што је на интернет сајту www.zelevoz.rs неовлашћено јавно саопштио ауторско дело, јавно саопштио ауторско дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора, ауторско дело јавно саопштио у непотпуној форми и ауторско дело јавно саопштио у измењеној форми - фотографију „Железничка радионица“, чиме је тужиоцу нанео имовинску и неимовинску штету. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права, јер је на интернет сајту www.zelevoz.rs неовлашћено јавно саопштио ауторско дело тужиоца - фотографију „Железничка радионица“, исплати 35.275,62 динара, са законском затезном каматом од 10.12.2020. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ без назначења имена или псеудонима аутора, исплати 35.000,00 динара, са законском затезном каматом од 10.12.2020. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца тужиоца - фотографије „Железничка

радионица“ у непотпуној форми, исплати 35.000,00 динара, са законском затезном каматом од 10.12.2020. године, као дана пресуђења до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањима ауторског дела тужиоца тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ у измењеној форми исплати 35.000,00 динара, са законском затезном каматом од 10.12.2020. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев којим је тужилац тражио накнаду имовинске штете због повреде ауторског права јер је тужени на интернет сајту www.zelevozs.rs неовлашћено јавно саопштио ауторско дело тужиоца - фотографија „Железничка радионица“, за износ од 124,38 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца за накнаду неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“, без назначења имена или псеудонима аутора, за износ од 15.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом осмим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ у непотпуној форми за износ од 15.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом деветим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ у измењеној форми за износ од 15.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом десетим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 66.016,00 динара, са законском затезном каматом од наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж4 46/21 од 17.03.2021. године, ставом првим изреке, првостепена пресуда је потврђена у ставу првом, другом и десетом изреке и у наведеном делу жалба туженог одбијена је, као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем, четвртном и петом изреке тако што је: обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора исплати и то: - због јавног саопштавања ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ без назначења имена или псеудонима аутора 25.000,00 динара; - због јавног саопштавања ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ у непотпуној форми 25.000,00 динара; - због јавног саопштавања ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ у измењеној форми 25.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 10.12.2020. године до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца у преосталом делу, којим је тражено да се обавеже тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора исплати и то: - због јавног саопштавања ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ без назначења имена или псеудонима аутора износ од још 10.000,00 динара; - због јавног саопштавања ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ у непотпуној форми 10.000,00 динара и - због јавног саопштавања ауторског дела тужиоца - фотографије „Железничка радионица“ у измењеној форми износ од још 10.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 10.12.2020. године до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију. Трошкове ревизијског поступка је тражио и определио.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ни у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба ЗПП, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је професионални фотограф и аутор је фотографије „Железничка радионица“, која је настала септембра 2013. године, када се одржавала манифестација „Смедеревска јесен“. Кадар са фотографије је реализован тако што је тужилац ангажовао пилота из аероклуба „Смедерево“ и фотографисао више фотографија, које су потом спојене у једну панораму. Целовита фотографија је названа „Железничка радионица“, јер се на њој налази некадашње предузеће са околином које се звало „Железничка радионица“. Предметну фотографију тужилац је објавио на сајту www....com уз навођење свог имена као аутора. Тужени је неовлашћено јавно саопштио фотографију „Железничка радионица“ на сајту www.zelevoz.rs, без означавања имена или псеудонима тужиоца као аутора, као и у непотпуној и измењеној форми. Применом критеријума из прегледа минималних цена УЛУПУДС-а, утврђено је да објављивање фотографије тужиоца на веб порталу туженог има вредност 150 бодова (вредност једног бода 1 евро), уз двоструко увећање јер се ради о фотографији снимљеној у специјалним условима.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, Врховни касациони суд је оценио да су судови правилно применили материјално право када су утврдили да је тужени неовлашћеним јавним саопштавањем ауторске фотографије тужиоца, у непотпуној и у измењеној форми, и без означавања имена или псеудонима тужиоца као аутора, повредио имовинска и морална права тужиоца, као и да тужилац има право на новчану накнаду имовинске и неимовинске штете која му је побијаном одлуком правилно досуђена.

Ревизијом се неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Законом о ауторском и сродним правима ("Службени гласник РС", бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 – у даљем тексту ЗАСП) прописано је да је ауторско дело оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину и начин испољавања, као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине, као и да се ауторским делом сматра, нарочито фотографија (члан 2 став 1. и став 2. тачка 9.).

Аутор има поред осталих права, искључиво морално право да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно (члан 15.) и да штити интегритет свог дела супротстављањем изменама свог дела од стране неовлашћених лица и супротстављањем јавном саопштавању свог дела у измењеној или непотпуној форми, водећи рачуна о конкретном техничком облику саопштавања дела и доброј пословној пракси, те да даје дозволу за прераду свог дела (члан 17.); као и искључиво имовинско право на економско искоришћавање свог дела као и на дело настало прерадом његовог дела, а за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица аутору припада накнада, ако законом или уговором није другачије одређено (члан 19.). Аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи јавно саопштавање дела, укључујући чињење дела доступним јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућује појединцу индивидуални приступ делу са места и у време које он одабере (члан 30.). Повреду ауторског права представља неовлашћено вршење било које радње која је обухваћена искључивим правима носиоца ауторског или сродног права, неплаћање накнаде прописане овим законом или уговором, као и неизвршавање других обавеза према носиоцу ауторског или сродног права, прописаних овим законом (члан 204). Носилац ауторског права, може тужбом да захтева нарочито: утврђење повреде права; престанак повреде права као и накнаду имовинске штете (члан 205 став 1. тачка 1. и 5.) и има право на тужбу за накнаду неимовинске штете због повреде својих моралних права (члан 205 став 2).

У конкретном случају тужени је без дозволе тужиоца, као аутора, јавно саопштио предметну фотографију, и то у непотпуној и у измењеној форми, и без означавања имена или псеудонима тужиоца као аутора, па су судови основано утврдили применом члана 2. у вези 204. и 205. ЗАСП да је на тај начин тужени повредио морална ауторска права тужиоца, заштићена чланом 15 и чланом 17. истог Закона, као и да тужилац има право на накнаду неимовинске штете по овом основу.

Висина неимовинске штете правилно је одмерена побијаном одлуком и то у висини од 25.000,00 динара због повреде права на назначење имена и по 25.000,00 динара због повреде права на заштиту интегритета дела због саопштавање ауторског дела тужиоца у непотпуној и у измењеној форми. Приликом одлучивања о висини правичне накнаде, другостепени суд је одлучио уз адекватну оцену значаја повређеног добра и циља коме накнада служи, те је водио рачуна и да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима .

Тужилац, као аутор има право и на економско искоришћавање свог дела, па му, у складу са чланом 19. ЗАСП, за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица припада накнада. Како је тужени (неовлашћено) јавно саопштио ауторско дело тужиоца, без плаћања ауторске накнаде, то је побијаном одлуком правилно обавезан да тужиоцу плати укупно 35.725,62 динара (вредност фотографије од 300 бодова односно динарска противвредност 300 евра по средњем курсу на дан пресуђења), у складу са прегледом минималних цена фотографија УЛПУДУС-а и сагласно члану 155., 185., 189. и 190. Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова састава одговора на ревизију одбијен је на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер се не ради о трошковима потребним ради вођења ове парнице, а како тужилац није таксени обвезник плаћања судске таксе на ревизију и одлуку по ревизији сагласно члану 2 тачка 1. и 4. Закона о судским таксама одбијен је и захтев тужиоца за накнаду трошкова судских такси на ревизију и одлуку по ревизији, па је одлучено као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић